ONA TILI DARSLARIDA REPRODUKTIV VA PRODUKTIV MASHQLARNI INTEGRATSIYALASHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI

Zokirov Javohir G‘aybullo o‘g‘li
Termiz Iqtisodiyoy va servis universiteti o‘qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada ona tili darslarida reproduktiv va produktiv mashqlarni integratsiyalashning didaktik imkoniyatlari hamda metodik shartlari yoritiladi. Reproduktiv mashqlarning o‘zlashtirilgan bilimlarni mustahkamlash, til qoidalarini qo‘llash va amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishdagi vazifalari produktiv mashqlarning mustaqil fikrlash, lingvistik tahlil, ijodiy nutq yaratish va muammoli vaziyatlarni hal etish imkoniyatlari bilan qiyosiy tahlil qilinadi. Mashqlarni maqsad, mazmun, murakkablik darajasi va kutiladigan ta’limiy natijaga muvofiq uyg‘unlashtirishga qaratilgan metodik model taklif etiladi. Shuningdek, integratsiyalashgan mashqlar tizimini loyihalash tamoyillari, topshiriqlar ketma-ketligi va o‘quv natijalarini baholash mezonlari asoslanadi. Taklif etilgan yondashuv ona tili ta’limida bilimlarni ongli o‘zlashtirish va ularni yangi nutqiy vaziyatlarda qo‘llash imkoniyatlarini kengaytirishga yo‘naltirilgan.

Kalit so‘zlar: ona tili ta’limi, reproduktiv mashq, produktiv mashq, mashqlar integratsiyasi, didaktik imkoniyat, lingvistik kompetensiya, nutqiy kompetensiya, mustaqil fikrlash, ijodiy topshiriq, metodik model, o‘quv faoliyati, ta’lim samaradorligi.

Kirish

Ona tili ta’limida o‘quvchilarning nazariy bilimlarni o‘zlashtirishi va ulardan amaliy faoliyatda foydalanishi o‘zaro bog‘liq jarayonlardir. Til hodisalari haqidagi bilimlarni egallash, ularni misollar asosida mustahkamlash hamda yangi nutqiy vaziyatlarda qo‘llash uchun dars jarayonida turli didaktik vazifalarni bajaruvchi mashqlardan izchil foydalanish talab etiladi. Shu nuqtayi nazardan reproduktiv va produktiv mashqlarni integratsiyalash ona tili ta’limi metodikasining muhim masalalaridan biri hisoblanadi.

Reproduktiv mashqlar o‘quvchilarning o‘zlashtirilgan qoidalarni esga tushirishi, namunaga muvofiq topshiriqlarni bajarishi va mavjud bilimlarini mustahkamlashiga xizmat qiladi. Produktiv mashqlar esa o‘quvchidan o‘zlashtirilgan bilimlarni yangi sharoitda qo‘llash, til hodisalarini mustaqil tahlil qilish, xulosa chiqarish va nutqiy mahsulot yaratishni talab etadi. Ushbu mashq turlarining har biri o‘ziga xos didaktik vazifaga ega. Biroq ularni bir-biridan uzilgan holda qo‘llash o‘quvchilarning bilimni o‘zlashtirishdan mustaqil foydalanishga o‘tish jarayonini cheklashi mumkin.

Reproduktiv va produktiv mashqlarni maqsadli uyg‘unlashtirish o‘quv faoliyatini bosqichma-bosqich tashkil etish imkonini beradi. Masalan, o‘quvchi dastlab grammatik qoidani namunalar asosida qo‘llaydi, keyin turli misollarni qiyoslaydi, so‘ng o‘z xulosasini asoslaydi va o‘rganilgan til hodisasidan foydalanib mustaqil matn yaratadi. Bunday ketma-ketlik bilimni takrorlash, anglash va ijodiy qo‘llash faoliyatlari o‘rtasidagi aloqani ta’minlashga yordam beradi.

J. Zokirovning boshlang‘ich sinf ona tili darsliklaridagi mashqlar xususiyatlari, mashq turlaridan samarali foydalanish va lug‘at boyligini rivojlantirishga oid maqolalari mazkur muammoni tadqiq etish uchun muhim yo‘nalishlarni belgilaydi [4–6]. Ushbu tadqiqot doirasida mashqlarni faqat tasniflash emas, balki ularning o‘zaro bog‘liqligi va izchil qo‘llanishining metodik imkoniyatlarini aniqlashga alohida e’tibor qaratiladi.

Maqolaning maqsadi ona tili darslarida reproduktiv va produktiv mashqlarni integratsiyalashning didaktik imkoniyatlarini aniqlash, ularni uyg‘unlashtirish tamoyillarini ishlab chiqish hamda ta’limiy natijalarni baholashga doir metodik mezonlarni taklif etishdan iborat.

Adabiyotlar tahlili

Reproduktiv va produktiv mashqlarni integratsiyalash masalasini o‘rganishda didaktika, ona tilini o‘qitish metodikasi hamda o‘quv faoliyatini tashkil etishga oid ilmiy qarashlarni o‘zaro bog‘liq holda tahlil qilish zarur. Mazkur masalaning nazariy asosini bilimlarni o‘zlashtirish, ularni amaliy faoliyatda qo‘llash va mustaqil fikrlashni rivojlantirish jarayonlari tashkil etadi.

K. Qosimova, S. Matchonov, X. G‘ulomova, Sh. Yo‘ldosheva va Sh. Sariyevning Ona tili o‘qitish metodikasi asarida boshlang‘ich sinflarda til hodisalarini o‘rgatish, grammatik tushunchalarni shakllantirish, imlo qoidalarini o‘zlashtirish va nutqni rivojlantirish masalalari yoritilgan [1]. Ushbu metodik yo‘nalishlar reproduktiv mashqlar yordamida o‘quv materialini mustahkamlash hamda o‘zlashtirilgan bilimlarni nutqiy faoliyat bilan bog‘lash zaruratini asoslash uchun muhimdir. Mazkur tadqiqot doirasida ushbu yondashuv mashqlarni bajarishdan mustaqil til faoliyatiga o‘tish imkoniyatlarini tahlil qilish bilan kengaytiriladi.

B. S. Blumning ta’lim maqsadlarini tasniflashga oid ishlari o‘quv faoliyatida bilimni esga tushirish, tushunish, qo‘llash va yuqori darajadagi fikrlash amallari o‘rtasidagi farqlarni aniqlashda nazariy ahamiyatga ega [2]. Ushbu tasnif reproduktiv va produktiv mashqlarni tahlil qilish uchun foydali mezonlarni beradi. Biroq bilish jarayonlarining murakkabligi bilan mashq turlarini aynan bir-biriga tenglashtirib bo‘lmaydi: topshiriqning produktiv xususiyati uning o‘quvchidan qanday faoliyatni talab qilishi va qanday natijaga yo‘naltirilgani asosida aniqlanishi kerak.

J. Brunerning o‘rganish jarayonida bilimlarni kashf etish va o‘quvchining faol ishtirokiga oid qarashlari produktiv mashqlarning metodik imkoniyatlarini izohlashga

yordam beradi [3]. Mazkur yondashuv asosida o‘quvchiga tayyor qoidani qo‘llash bilan cheklanmasdan, misollarni kuzatish, ularni qiyoslash va umumiy xulosa chiqarish imkoniyatini beruvchi topshiriqlarni ham kiritish maqsadga muvofiq.

J. Zokirovning “Boshlang‘ich sinf ona tili darsliklarida mashqlarning xususiyatlari” nomli maqolasi [4] mashqlarni o‘rganishning bevosita metodik asosini tashkil etadi. Muallifning mashq turlaridan samarali foydalanish va lug‘at boyligini oshirishga oid tadqiqotlari [5–6] esa mashqlarning didaktik vazifalarini o‘zaro muvofiqlashtirish masalasini rivojlantirishga imkon beradi. Ushbu maqolada avvalgi tadqiqotlar yo‘nalishi davom ettirilib, reproduktiv mashqlardan produktiv faoliyatga o‘tishni ta’minlaydigan metodik bog‘lanishlar alohida ko‘rib chiqiladi.

Shuningdek, muallifning ona tili va o‘qish savodxonligi darsliklari, ta’lim mazmunining yangilanishi hamda klaster metodlaridan foydalanishga oid ishlari [7–9] mashqlarni zamonaviy ta’lim talablari bilan bog‘liq holda tahlil qilish uchun ahamiyatlidir. Bu manbalar mashqlarni matn, ko‘rgazmali vositalar va o‘quvchilarning mustaqil faoliyati bilan uyg‘unlashtirish masalalarini o‘rganishga yordam beradi.

Adabiyotlar tahlilidan kelib chiqib, reproduktiv va produktiv mashqlarni qarama-qarshi didaktik vositalar sifatida emas, balki o‘zaro to‘ldiruvchi faoliyat shakllari sifatida o‘rganish maqsadga muvofiq. Ularning integratsiyasi o‘quvchining tayanch bilimlarni o‘zlashtirishi, bilimlarni tahlil qilishi va ularni yangi vaziyatlarda qo‘llashi o‘rtasidagi izchillikni ta’minlashga yo‘naltiriladi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotning metodologik asosini tizimli, faoliyatga yo‘naltirilgan va kompetensiyaviy yondashuvlar tashkil etadi. Tadqiqot obyekti — ona tili darslarida mashqlar tizimini tashkil etish jarayoni; predmeti esa reproduktiv va produktiv mashqlarni integratsiyalashning didaktik tamoyillari, metodik shartlari va baholash mezonlaridir.

Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanish nazarda tutiladi:

1. Nazariy tahlil va sintez — reproduktiv va produktiv mashqlarning xususiyatlari, vazifalari va o‘zaro munosabatlarini ilmiy manbalar asosida o‘rganish.
2. Darsliklar tahlili — topshiriqlarning maqsadi, mazmuni, murakkablik darajasi va mustaqil fikrlashga yo‘naltirilganligini aniqlash.
3. Qiyosiy tahlil — bir mavzu doirasida berilgan reproduktiv va produktiv mashqlarning o‘quv faoliyatiga qo‘yadigan talablarini taqqoslash.
4. Modellashtirish — mashqlarni o‘zlashtirish, tahlil qilish va mustaqil qo‘llash bosqichlari asosida tizimlashtirish.
5. Pedagogik kuzatish va tajriba-sinov — taklif etilgan yondashuvni amaliyotda tekshirish hamda o‘quv natijalaridagi o‘zgarishlarni mezonlar asosida baholash.

Mashqlarni integratsiyalashda to‘rtta asosiy mezon taklif etiladi: o‘quv maqsadiga muvofiqlik, reproduktiv faoliyatdan produktiv faoliyatga o‘tish izchilligi, mustaqil

fikrlash darajasi va natijani baholash imkoniyati. Ushbu mezonlar mashqlar tizimini loyihalash va tahlil qilishda qo‘llanadi.

Metodologik yondashuvga ko‘ra, reproduktiv va produktiv mashqlar nisbati qat’iy belgilangan miqdor asosida emas, balki mavzuning mazmuni, o‘quvchilarning tayyorgarligi va darsning maqsadiga muvofiq belgilanadi. Taklif etilayotgan modelning samaradorligi haqida empirik xulosa chiqarish uchun esa aniq darsliklar, sinflar, baholash mezonlari va tajriba-sinov natijalari alohida qayd etilishi zarur.

Natijalar

Nazariy-metodik tahlil asosida reproduktiv va produktiv mashqlarni integratsiyalashga doir metodik yondashuv ishlab chiqildi. Quyidagi natijalar nazariy umumlashtirish va metodik loyihalashga asoslangan bo‘lib, ular hali tajriba-sinov orqali tasdiqlangan empirik natijalar sifatida talqin qilinmaydi.

Birinchidan, reproduktiv va produktiv mashqlarning o‘zaro to‘ldiruvchi vazifalari aniqlashtirildi. Reproduktiv mashqlar o‘quvchilarning tayanch bilimlarini mustahkamlash, qoidalarni namunalar asosida qo‘llash va amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishga yo‘naltiriladi. Produktiv mashqlar esa o‘zlashtirilgan bilimlardan yangi sharoitda foydalanish, til hodisalarini tahlil qilish, mustaqil xulosa chiqarish va ijodiy nutqiy mahsulot yaratishga xizmat qiladi.

Ikkinchidan, mashqlarni integratsiyalashning quyidagi bosqichlari taklif etildi:

– Tayanch bilimni faollashtirish: qoida yoki til hodisasini esga tushirish va namunaviy topshiriqni bajarish.

– Bilimni anglash va qiyoslash: turli misollarni taqqoslash, o‘xshash va farqli jihatlarni aniqlash.

– Mustaqil qo‘llash: o‘rganilgan qoidani yangi misol yoki nutqiy vaziyatda ishlatish.

– Ijodiy faoliyat va refleksiya: matn yaratish, tanlangan til vositalarini izohlash va bajarilgan ishni baholash.

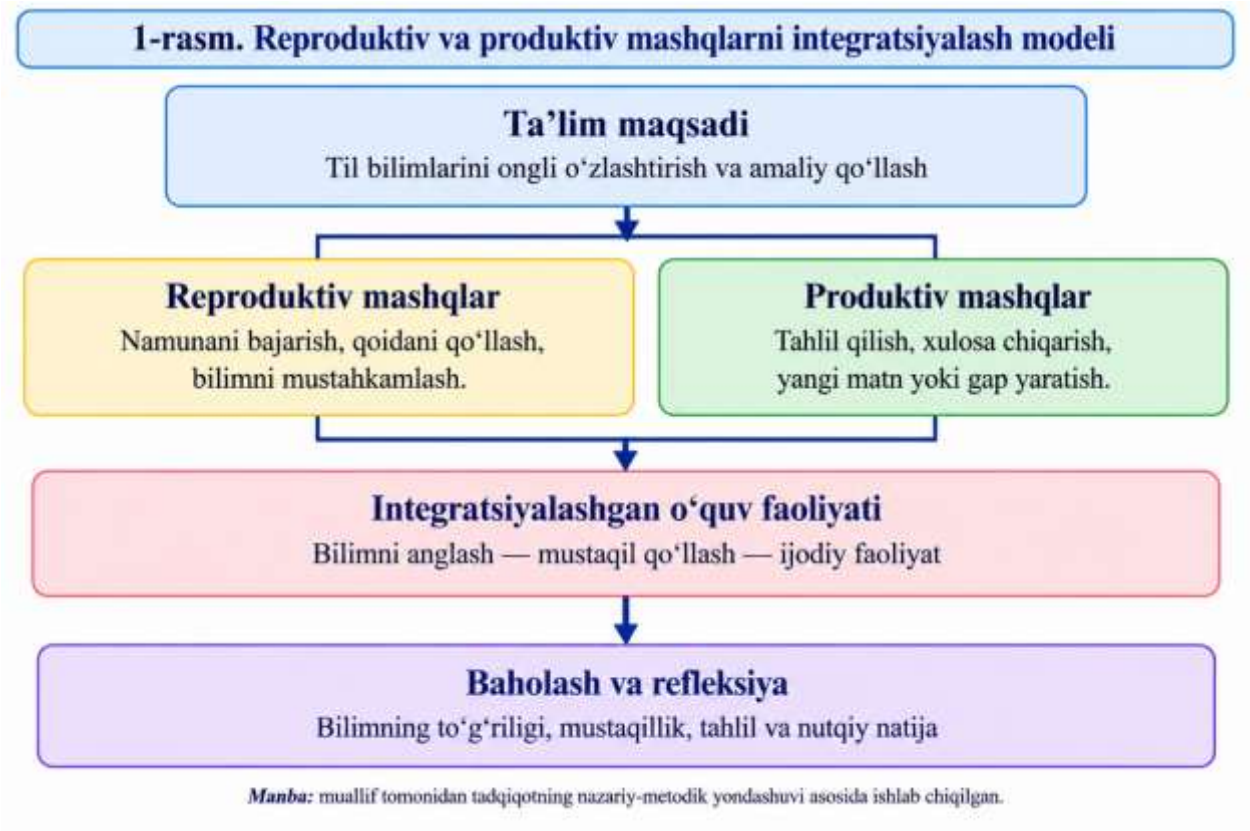
Uchinchidan, mashqlarni integratsiyalash uchun namunaviy metodik jadval ishlab chiqildi.

Dars bosqichi	Mashq turi	Namunaviy topshiriq	Kutiladigan natija
Tayyorlov	Reproduktiv	Berilgan gaplardan otlarni aniqlash	Tayanch bilim faollashadi
Tahlil	Reproduktiv va qiyosiy	Otlarni ma’nosi va shakliga ko‘ra taqqoslash	Til hodisasi anglanadi
Mustaqil qo‘llash	Produktiv	Berilgan so‘zlardan mazmunli gaplar tuzish	Bilim yangi vaziyatda qo‘llanadi

Ijodiy faoliyat	Produktiv	Tanlangan so‘zlardan kichik matn yaratish va ishlatilgan shakllarni izohlash	Nutqiy va tahliliy faoliyat uyg‘unlashadi

To‘rtinchidan, integratsiyalashgan mashqlarni baholashda javobning to‘g‘riligi bilan bir qatorda, mustaqil fikrlash, til hodisasini izohlash, bilimni yangi vaziyatga ko‘chirish va yaratilgan nutqiy mahsulotning mazmuniy izchilligi ham hisobga olinishi taklif etildi.

Beshinchidan, mashqlar tizimining didaktik modelini ishlab chiqish orqali topshiriqlarni tanlash, ketma-ket joylashtirish va natijalarni baholash jarayonlarini yagona metodik tizimda birlashtirish imkoniyati asoslandi.

1-rasm. Reproduktiv va produktiv mashqlarni integratsiyalash modeli

Manba: muallif tomonidan tadqiqotning nazariy-metodik yondashuvi asosida ishlab chiqilgan.

Muhokama

Reproduktiv va produktiv mashqlarni integratsiyalash masalasi ona tili ta’limida bilimlarni o‘zlashtirish bilan ularni mustaqil qo‘llash o‘rtasidagi metodik bog‘liqlikni ta’minlash nuqtayi nazaridan muhimdir. Reproduktiv mashqlar o‘quvchilarga til qoidalarini amalda qo‘llash va bilimlarni mustahkamlash imkonini bersa, produktiv mashqlar o‘zlashtirilgan materialni yangi vaziyatlarda qo‘llash hamda mustaqil fikrlashni talab qiladi. Shuning uchun ularni alohida-alohida emas, balki o‘quv maqsadiga muvofiq uyg‘unlashtirish maqsadga muvofiq.

B. S. Blumning ta’lim maqsadlari taksonomiyasi bilimni esga tushirish, tushunish, qo‘llash, tahlil qilish va yangi mahsulot yaratish kabi faoliyatlarni farqlash uchun nazariy asos beradi [2]. Bu yondashuv mashqlarni o‘quvchilardan talab qilinadigan bilish amallari asosida tahlil qilish imkonini yaratadi. Biroq reproduktiv mashqlar faqat quyi darajadagi, produktiv mashqlar esa faqat yuqori darajadagi fikrlash bilan bog‘liq, deb qat’iy xulosa chiqarish to‘g‘ri emas. Ayrim reproduktiv topshiriqlar murakkab tahlilni talab qilishi, produktiv topshiriqlar esa sodda nutqiy mahsulot yaratish bilan cheklanishi mumkin. Shu sababli tasnifda topshiriqning real mazmuni va bajarilish shartlari hisobga olinishi kerak.

J. Brunerning o‘quvchining faol ishtiroki va bilimlarni mustaqil anglashiga oid qarashlari produktiv mashqlarni loyihalashda ahamiyatlidir [3]. Mazkur yondashuv asosida o‘quvchilarga tayyor qoidani takrorlash bilan cheklanmay, til hodisalarini kuzatish, misollarni qiyoslash va o‘z xulosasini asoslash imkoniyatini berish mumkin. Bunda reproduktiv mashqlar produktiv faoliyat uchun tayanch vazifasini bajaradi.

J. Zokirovning mashqlar xususiyatlari, mashq turlaridan samarali foydalanish va lug‘at boyligini rivojlantirishga oid maqolalari [4–6] mazkur tadqiqotning metodik yo‘nalishi bilan uzviy bog‘liq. Ushbu maqolada esa e’tibor mashqlarni alohida tasniflashdan ularning o‘zaro integratsiyasini tashkil etishga ko‘chiriladi. Masalan, o‘quvchi avval berilgan namunaga muvofiq gap tuzadi, keyin gap tarkibidagi til birliklarini tahlil qiladi va nihoyat shu bilimdan foydalanib mustaqil matn yaratadi. Bu ketma-ketlik bilimni mustahkamlash bilan ijodiy qo‘llash o‘rtasidagi aloqani namoyon etadi.

Integratsiyaning samaradorligi mashqlarning soniga yoki faqat produktiv topshiriqlar ulushiga bog‘liq emas. Asosiy omil — topshiriqlarning ta’lim maqsadiga mosligi, o‘quvchilarning tayyorgarlik darajasi va bir mashqdan keyingi faoliyatga o‘tishning mantiqiy asoslanganligidir. Agar o‘quvchi zarur tayanch bilimga ega bo‘lmasa, murakkab ijodiy topshiriqni bajarishda qiynalishi mumkin. Aksincha, faqat namunaviy topshiriqlar bilan cheklanish o‘zlashtirilgan bilimlarni yangi vaziyatlarda qo‘llash imkoniyatini yetarlicha rivojlantirmasligi mumkin.

Shu jihatdan o‘qituvchi mashqlarni tanlashda ularning vazifalarini oldindan belgilashi, topshiriqlar o‘rtasidagi izchillikni ta’minlashi va o‘quvchilarga o‘z fikrini asoslash imkoniyatini berishi lozim. Baholash jarayonida faqat yakuniy javobni emas, balki tahlil, qo‘llash va ijodiy faoliyat natijalarini ham hisobga olish tavsiya etiladi.

Mazkur maqolada taklif etilgan model nazariy-metodik xarakterga ega. Uning samaradorligi haqida asosli xulosa chiqarish uchun aniq sinflarda tajriba-sinov o‘tkazish, o‘quvchilarning boshlang‘ich va yakuniy natijalarini qiyoslash hamda baholash mezonlarining ishonchliligini tekshirish zarur. Shunday qilib, modelning amaliy qiymati keyingi empirik tadqiqotlar bilan aniqlashtirilishi lozim.

Xulosa

Ona tili darslarida reproduktiv va produktiv mashqlarni integratsiyalash o‘quvchilarning nazariy bilimlarni o‘zlashtirishi, ularni tahlil qilishi va yangi nutqiy vaziyatlarda qo‘llashi o‘rtasidagi izchillikni ta’minlashga qaratilgan muhim metodik yondashuvdir. Reproduktiv mashqlar tayanch bilimlarni mustahkamlashga, produktiv mashqlar esa mustaqil fikrlash, xulosa chiqarish va ijodiy nutq yaratishga xizmat qiladi.

Tadqiqot doirasida mashqlarni tayanch bilimni faollashtirish, tahlil va qiyoslash, mustaqil qo‘llash, ijodiy faoliyat hamda refleksiya bosqichlari asosida uyg‘unlashtirish taklif etildi. Bunday yondashuv mashqlarni alohida topshiriqlar majmui sifatida emas, balki o‘zaro bog‘langan didaktik tizim sifatida tashkil etish imkonini beradi.

Shuningdek, integratsiyalashgan mashqlarni baholashda javobning to‘g‘riligi, bilimni yangi vaziyatda qo‘llash, mustaqil fikrlash, tahlilning asoslanganligi va nutqiy mahsulotning izchilligini hisobga olish zarurligi belgilandi. Ushbu mezonlar o‘qituvchiga topshiriqlarni maqsadli tanlash va o‘quvchilarning rivojlanish ehtiyojlarini aniqlashda yordam berishi mumkin.

Amaliy jihatdan reproduktiv mashqlardan produktiv faoliyatga o‘tish o‘quvchilarning tayyorgarlik darajasi, o‘quv materiali va dars maqsadiga mos ravishda tashkil etilishi lozim. Mashqlarni integratsiyalash qat’iy qolip asosida emas, balki ta’limiy vazifalarning o‘zaro bog‘liqligini hisobga olgan holda amalga oshirilishi maqsadga muvofiq.

Kelgusida mazkur metodik modelni amaldagi ona tili darsliklari asosida sinab ko‘rish, turli mashq turlarining o‘quv natijalariga ta’sirini qiyoslash va baholash mezonlarini takomillashtirish zarur. Bu ishlar reproduktiv va produktiv mashqlar integratsiyasining amaliy samaradorligini aniqlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. K. Qosimova, S. Matchonov, X. G‘ulomova, Sh. Yo‘ldosheva, Sh. Sariyev. Ona tili o‘qitish metodikasi. Toshkent — “Bayoz”, 2022. — 304 b.
2. B. S. Bloom (ed.). Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. Handbook I: Cognitive Domain. New York — David McKay Company, 1956.
3. J. S. Bruner. The Process of Education. Cambridge, Massachusetts — Harvard University Press, 1960.
4. Zokirov, J. (2022). THE IMPORTANCE OF STRENGTHENING LESSONS IN STUDENTS'MOTHER TONGUE AND READING LITERACY. Academic research in modern science, 1(9), 344-348.
5. ZOKIROV, J. (2022). BOSHLANG ‘ICH SINF ONA TILI DARSLIKLARIDA MASHQLARNING XUSUSIYATLARI.".

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ АКМЕОЛОГИЯ" международный научно-методический журнал, 2(2).

6. Zokirov, J. (2023). SIFATLI TA'LIM BERISHDA ZAMONAVIY ONA TILI VA O 'QISH SAVODXONLIGI DARSLIGINING ROLI. Interpretation and researches, 2(1).

7. O'g'li, Z. J. G. (2023). ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA KLASTER METODLARIDAN FOYDALANISH. Science and innovation, 2(Special Issue 4), 76-79.

8. Zokirov, J. G. O. (2023). ZAMONAVIY ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI FANINING YANGILANISHI, MAZMUNI VA AHAMIYATI. Academic research in educational sciences, 5(NUU conference 3), 90-96.

9. Javohir G'aybullo o'g, Z. (2025). The Importance of Effective Use of Exercise Types in Primary Education Mother Tongue Lessons. International Journal of Diversity and Multiculturalism, 2(1), 63-67.

10. Javohir G'aybullo o'g, Z. (2025). The Importance of Visual Methods in Increasing Primary School Students' Interest in the Mother Tongue. Spanish Journal of Innovation and Integrity, 43, 168-171.

11. Zokirov, J. (2025). BOSHLANG 'ICH SINF O 'QUVCHILARINING LUG 'AT BOYLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN MASHQLAR. MULTIDISCIPLINARY JOURNAL: FUNDAMENTAL RESEARCH SCIENTIFIC JOURNAL; Vol. 1 No. 1 (2025): MULTIDISCIPLINARY JOURNAL: FUNDAMENTAL RESEARCH SCIENTIFIC JOURNAL; 24-28.

12. Zokirov, J. (2024, January). TYPES OF METHODS USED IN ELEMENTARY READING LESSONS. In INTERNATIONAL CONFERENCE ON ANALYSIS OF MATHEMATICS AND EXACT SCIENCES; Vol. 1 No. 1 (2024): INTERNATIONAL CONFERENCE ON ANALYSIS OF MATHEMATICS AND EXACT SCIENCES; 52-56. Center for Tech and Media Research.

13. Rustam Sayfiddinovich Xurramov, Javohir Gaybullo Ogli Zokirov, & Muhammadsiddiq Sayfiddinovich Xurramov (2021). USE OF THE HERITAGE OF CENTRAL ASIAN THINKERS IN THE FORMATION OF ETHNOPEDAGOGICAL, ETHNOGRAPHIC VIEWS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS. Scientific progress, 2 (7), 846-853.

14. Rustam Sayfiddinovich Xurramov, Javohir Gaybullo Ogli Zokirov, & Matluba Karim Qizi Temirova (2021). ETHNOPEDAGOGICAL FUNDAMENTALS OF DEVELOPING INTEREST IN NATURAL AESTHETICS IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS. Scientific progress, 2 (7), 832-839.